

Gou caeuq nuengxhaj lij daemq gvaq faggvak, daegbied dwg nuengxhaj, mbek faggvak mbek dwk aenhoz iet ndaej raez sam cik, song aen fwngz bad youq gwnz diuzgaenz faggvak, faggvak naeknaek ngaiz rag youq raeblaeng, aengumq goj ngaiz rag ndaej raezraez, gij yiengh yawj hwnjbae nanz yawj nanz henx. Gou daengx loh gyam gyoengqde byaij, daengx loh naemj: “Boux boihseiz lawz yaek aeu dahcej gou neix ni? Hoeng yawj da ndeu moq, naemj daengz fajnaj gyaundeiz de, aenndang reuxreux de, fouqda ndongqndongq de, song diuz bwncauez saeqsaeq de, youh roxnyinh bouxlawz danghnauez aeu ndaej de dwg gienh saehcingz geijlai vuenyungz, bouzlawz youh dwg boux caijsoq ndei ni?” “Seiq, mwngz caen huk, mwngz byaij gvaq gyauej lo. Reih raeuz youq gizneix……” Ngaiz nuengxhaj naeuz huk, gou hozgaek dangqmaz, gou daengx roengz-daeuj, raen gou lumj rumzbya gvaq loh, liz daxmeh gyoengqde gaenq miz geij bak mij. Gyoengqde daengx youq gizhaenx, yungh faggvak daemx youq, yawj gou baez yamq baez yamq doenq bae daengz reih ranz gou. Daxmeh riunyumnyum, cejsam naeqmbang riu, aen yiengh de yawj hwnjbae lumjnaeuz gax mwngz, mwngz huk raixcaix. Nuengxhaj riu dwk gaw aek enj, riu ndaej aen bak ceng di couh gvag daengz goek rwz lo. Ndaw sim gou lumj gwnz feiz rwed youz nei. Gou nyaenx youq mbouj fatheiq, gag youq mbiengj ndeu, lumj nou henx nei vad faggvak. Daengngoenz hawj gij ngauez dou baez di baez di bienq dinj lo. Mbouj geijlai nanz, aenngauez couh deng caij youq laj din, faggvak baez mbat baez mbat, hanh baez ndik baez ndik roenx roengzdaeuj, yaepyet couh iemq haeuj doem bae lo. Mbouj rox seizlawz, ndik gyam ndik hanh ndik roengz doem bae lumjnaeuz hawj gij ngauez youq ndaw reih bibuengq didmaj nei, gij ngauez baez di baez di deng rag raez lo, caeuq haetcaeux doxdoet. Daxmeh heuh dou daengx roengzdaeuj yietbaeg di ndeu, de daengx youq laj go faexhung gyauej reih ndeu, lumj gaeqmeh heuh gaeqlwg nei yaep ndeu couh hawj dou comz youq henz ndang. Cejsam bak ceiq vaiq, sing siemj youh miz rengz cung haeuj rwz daeuj: “Daxmeh, mwngz yawj nuengxseiq ndai reih, nou henx, gorum dan ndai bae baihgwnz, goek lij youq laj doem, duz huk neix…… ”De gangj ndaej deng raixcaix, gwnz deih gou ndai gvaq haenx, gou lumj lau de cip nei mbouj gamj yungh rengz youh roxnaeuz gou lij iq caengz rox aen dauhleix raemj rum cawz goek. Gyonj daeuj gangj, byongh ngoenz, giz gou daeuj gvaq, naj deih lumj maj ok baenz diuz baenz diuz mumh nei, nyungqnyat. Daxmeh gaem faggvak, gungj hwet,

我和老五还没有锄头高，特别是老五扛个锄头脖子伸得三尺长，两只手搭在锄把上，锄头沉沉地拖在身后，屁股也被拖得好长，样子极其难看。我一路跟着大部队，一路想：哪个倒霉蛋会要我这个姐姐呢？可是再看一眼，想到她漂亮的脸蛋，漂亮的身材，那忽闪忽闪的大眼睛，细如柳叶的眉毛，又觉得谁若是娶到她是多么幸福的事情，谁又会是那个幸运的人呢？“老四，你个愣头青，你走超了。我们的地在这儿……”我被老三喊愣头青，心里十分窝火，我站定了，见自己如山风过路，离母亲她们已有几百米距离。她们站着，拉着锄头，看着我一步一步地退到自家地里。母亲盈盈笑，三姐鄙视地笑，眼里飘着的神情仿佛在告诉你，你是个十足的大傻瓜。老五放肆地笑，嘴巴快咧到了耳根。我心上的火浇油一般。我压住怒火，偏于一隅，狗啃地一样地挥着锄头。太阳一点点地缩短了我们的身影。不多久，影子就被踩在脚下，锄头一下一下的，汗水一滴一滴地掉落，很快渗入地里。不知什么时候，一滴接一滴的汗水滴入土里像滋长了在地里晃动的身影，影子一点一点地拉长了，与上午相反的方向。母亲招呼我们停下休息一会儿，她站在地头的一棵大树下，像母鸡唤鸡崽似的一下就把我们聚拢在身边。三姐先发制人，声音尖而有力地冲入耳朵：“妈，你看老四锄地，狗啃泥，那草只锄断了头，根还长在地下，这愣头青……”她说得极是，我的锄头刨过地面，我怕它疼似的舍不得用力又或者年幼的我还不知斩草要除根的道理。总之一下午，我所到之处，地表如胡楂子一片。母亲抓握锄头，弓着腰，示范地在地里刨了几下，立着的几株小草马上伏地，失去了神气。“哪，阿四，除草要这样除，你看好。”我学着妈妈的样子，却不得要领，一切如故。老三再次露出鄙夷的神情。这神情灼得人慌张。正在这时，我那矮得不像话走路外八的傻二姐跑到地里来，和老五比画了三四五六下，老五点了点头，又指了指母亲。二姐又急急地歪到母亲那里，母亲说：“行了，都回家吧，家里来人啦。”我们又像一群小鸡跟着母鸡回窝，这次二姐走得比我和老五难看一百倍，真是难看到死。她外八的脚左一划，右一划，张开一个大大的八，摇得身子左一晃右一晃。我在想：有谁会要我这个姐姐呢？谁又会要我这个姐姐呢？老五一巴掌拍醒我：“妈叫你快点回家。”她一溜烟跑了，猴似的。

我们的家被里三层外三层地围着，看热闹的人很多。扒开人群进到内屋，母亲坐在堂屋正中的八仙桌边，另一边坐着媒婆李妈孔。前面是一个用红布封口的小酒缸，桌上托盘里整齐地摆着几把面条，八仙桌两侧分别是两袋米和两筐肉。母亲坐着，头微微低垂；媒婆坐着，昂首挺胸。看热闹的眼睛在八仙桌上下左右游走，散发着光，嘴里啧啧响。四舅驱散围观的村人，叫：“请回吧，大家请回吧！”人们渐渐散去。四舅从门口折身而返，李妈孔迎上，一脸讪笑：“他舅，你帮说道啊，这户人家还是不错的，阿三是前世修福，富贵命啊，过这村就没这店了。”四舅哪会是口快之人，他把目光投向母亲，母亲缓缓说：“妈孔，我知道。老大突然怪病，卧床着，如今懂吃不懂做；老二又是这样一副模样，两个妹妹又还未成人，我指着老三呢，这个家还指着她……”母亲的话还没有说完，在里屋的大姐就呜呜哭了起来，哭走了妈孔堆得满脸的笑意和跟着扛米扛酒来的几个随从的自然表情，哭声堵得人心头发紧。“这事还要问问孩子，她愿意才行。阿——三——”母亲的声音传过每个人的耳朵，绕过房梁从高处寻找阿三。“妈，三姐从后门上坡去了。”母亲眼光扫向通向后门的地方，落在二姐的身上。二姐眨了眨眼，歪着到里屋去安慰那个还在大哭的大姐。“得了，别号了！哭哭还是可以的，难道还真要哭个没完没了吗？”哽咽，抽泣……

guhyiengh youq ndaw reih gvak geij mbat, geij go rum daengj youq haenx doq laemx roengz, yaepyet couh duix lo. “Ne, lwg, rum aeu baenzneix cawz, mwngz yawj ndei.” Gou hag gij yiengh daxmeh, hoeng mbouj rox vihmaz, ciuq gaeuq guh mbouj baenz. Cejsam loh ok yiengh yawj mbouj hwnj moq lo, cungj yienghneix yawj hwnjbae hawj vunz sim vueng. Cingq youq mwhneix, cejngeih huk daemq dwk mbouj baenz yiengh byaij loh ga ajgaeng haenx ni daeuj ndaw reih, caeuq nuengxhaj vadvad haj roek baez, nuengxhaj ngaekngaek gyauej, youh vixvix daxmeh. Cejngeih youh maqmbingh ngeng gvaq baih daxmeh haenx bae. Daxmeh naeuz: “Ndaej lo, cungj dauq bae ranz, ndaw ranz miz vunz daeuj.”

Dou youh lumj bang gaeqlwg ndeu caeuq gaeqmeh haeuj rongz, baezneix cejngeih byaij ndaej yakyawj gvaq gou caeuq nuengxhaj bak boix, yak-yawj yaek dai. Song cik ga de mbeuj gvaq baihsnix mbat ndeu, youh mbeuj gvaq baihgvas mbat ndeu, aj baenz cih bet Sawgun hunghung ndeu, byaij ndaej aenndang bi bae bi dauq. Gou siengj: Boux huk lawz ei aeu dahcej gou neix ni? Youh miz boux huk lawz ei aeu dahcej gou neix ni? Nuengxhaj faj fwngz ndeu hawj gou singjsak gvaqdaeuj: “Daxmeh hawj mwngz bae ranz loq vaiq.” De baenq ndang couh ni lo, lumj duzlingz nei.

Ranz gou deng ndaw sam caengz rog sam caengz huemx dwk, boux yawj nauhyied lailai. Caenx gvaq gyoengqvunz haeuj ndaw ranz bae, daxmeh naengh youq henz aen congz seiq gak cungqgyang ranzmbwk, mbiengj lingh dwg mehmoiz Lij Mehgunj naengh youq. Doiqnaj dwg gang laeujiq yungh baengz nding fung dwk ndeu, gwnz congz, ndaw aen buenzdak cingjcingj caezcaez baij dwk geij gaem mienh, song mbiengj aen congz seiq gak dwg song daeh haeux caeuq song loz noh. Daxmeh naengh youq, gyauej ngaem roengz didi ndeu; mehmoiz naengh youq, nyiengx gyauej enj aek. Gij da yawj nauhyied haenx youq gwnz congz seiq gak yawj hwnj yawj roengz, ronghsagsag, aen bak cebcebece mbouj daengx. Bohnax seiq boenq gyoengq vunzmbanj huemx yawj haenx, gangj: “Sanq lo sanq lo, daihgysa sanq lo!” Gyoengqvunz menhmenh sanq bae. Bohnax seiq daj bakdou baenq ndang dauq daeuj, Lij Mehgunj coux hwnjbae, naj riunyumnyum: “Bohnax de, mwngz bang ganggangj vei, ranz neix ndei caen, dahsam dwg ciuhgonq rom fuk, mingh miz ha, gvaq yaq couh mbouj miz lo.” Bohnax seiq mbouj dwg vunz bak vaiq, de yawj coh daxmeh, daxmeh menhmenh naeuz: “Mehgunj, gou rox, dahdaih sawqmw h baenz binghgvaiq, ninz youq gwnz mbonq, seixneix rox gwn mbouj rox guh; dahngeih youh dwg yienghneix, song dah nuengx youh caengz baenzvunz, gou couh yawj dahsam lo, aen ranz neix couh baengh de lo……” Gij vah daxmeh caengz gangj liux, cejdaih youq ndaw rug couh daejnga’ nga lo, daej hawj mehmoiz mbouj gamj riu roengzbae, daej hawj geij boux bang ram haeux ram laeuj daeuj haenx naj gatyang, daej hawj vunz simnyap. “Gienh saeh neix lij aeu camcam dahlwg, de ei cij baenz. Sam——” Sing daxmeh cienz haeuj ndaw rwz moix vunz, heux gvaq diuzsaeu geuj doxhwnj, daj giz sang bae ra cejsam. “Daxmeh, cejsam gvaq doulaeng hwnj ndoi bae yaq lo.” Daxmeh da cez gvaq giz doulaeng, doek roengz gwnz ndang cejngeih bae. Cejngeih yaepyaep da, byaij bibungq haeuj ndaw rug bae nai cejdaih lo. “Ndaej lo, gaej daej lo! Daej saek baez song baez goj ndaej, nanzdauh lij caen aeu daej daengz dai ha?” Saekwk, daejfedfed…… (2)